

HISTORIEN OM EN GOLFBANE OG EN GOLFKLUBB

SKJEBERG GOLFKLUBB
1986 - 1996

Som på de fleste områder av samfunnslivet er det også innen idretten skjedd en rivende utvikling etter 1945. Slik også i Sarpsborg-distriktet

Mellomkrigstidens politiske splittelse av idretten - en splittelse som gikk dypt i klassekampens Sarpsborg - er borte. Under inntrykk av den truende fare i 1940 ble idretten igjen samlet til ett rike: Norges Idrettsforbund (NIF). I 1945 marsjerte og konkurrerte idrettsungdommen i Sarpsborg sammen - SIL og Sparta side om side - det var lenge siden sist!

I 1970-årenes kulturmeldinger kom idrett, friluftsliv og fysisk fostring med som viktige elementer i det moderne «utvidete» kulturbegrep. Idrett er i 1990-årene landets største folkebevegelse. NIF har ca. 1.700.000 medlemmer fordelt på ca. 12.600 klubber.

Golf øker mest i norsk idrett

Pga idrettsfolkenes store innsats under okkupasjonen (Mil-org) sto idretten sterkt i årene etter krigen - både i folks omdømme og hos kommunale myndigheter. Den første kommunale «idrettsmelding» i

Sarpsborg kom allerede i 1948 - og det er meget interessant lesning. Den forteller at på det tidspunkt ble det drevet 16 forskjellige idrettsgrener i Sarpsborg med i alt ca. 3500 aktive deltakere. 87% av disse var knyttet til disse 4 idretter: fotball (1280), friidrett (888), turn (603) og ski (215). I de trange mellomkrigsår og lenge etter krigen var de billige idretter som dominerte - framfor alt fotball - «folkets idrett». Med sine seks Cupmesterskap var SFK byens stolthet. Interessen var formidabel: i september 1945 gikk 13000 tilskuere gjennom porten til Sarpsborg Stadion for å se oppgjøret mellom SFK og Skeid:».....kvartfinalens hardeste og mest opprivende oppgjør,» skrev lokalpressen.

Dette idrettsbilde holdt seg stort sett de første 25 år etter krigen. Men økt levestandard, mer fritid, bedre kommunikasjoner (privatbilen), moderne idrettslokaler har brakt store endringer i dette bildet. Den siste idrettsmelding: «Sarpsborg-idretten i 1990-årene» regnet med ca. 30 forskjellige idrettsgreiner. En sammenligning mellom de to idrettsmeldinger fra 1948 og 1990 viser følgende:

- Idretten har fått en stadig bredere plass i Sarpsborgs kulturliv,
- Antall idrettsgrener er fordoblet,
- Antall kvinnelige deltakere har økt sterkt,
- Sterk økning av barneidrett,
- De gamle idretter: fotball, friidrett, turn og ski har mistet sin dominerende posisjon,

- «Eksklusive», «dyre» idretter som golf, seiling, bowling er mer og mer blitt folkesport,
- Det er blitt vanskeligere å skille mellom «billige» og «dyre» idretter.

På denne måten kaster utviklingen innen idretten et interessant lys over den økonomiske og sosiale utvikling i etterkrigstidens Sarpsborgsamfunn. Idrettshistorie er i høy grad også sosialhistorie. Utviklingen av Golfsporten forteller den historien på en usedvanlig tydelig måte.

Skottland er Golf-spilletts hjemland, og St. Andrews hvor den første 18-hulls bane ble åpnet i 1756, blir fremdeles regnet som Golf-spilletts Mekka. Men opphavet til dette forunderlige spillet finnes langt tilbake i historien, og var en enkel lek lenge før det ble en kostbar sport. Når gjeterguttene i de skotske høyland kjedet seg altfor mye, moret de seg med å slå små runde steiner og se hvem som kunne slå dem lengst.

Denne leken spredte seg fra gjeterguttene til de høyere sosiale sirkler og ble så populær at kong James II fant grunn til å forby den (1457), men forbudet ble opphevet igjen i 1502 da kongen selv, James IV, var blitt bitt av basillen.

På 1700-tallet ble leken organisert i bestemte former og etter faste regler og fikk navnet Golf. (Navnet synes å være mest i slekt med det nederlandske Kolf=klubbe).

Spilletts ide er uhyre enkel: en ball på ca. 46 g skal med forskjellige køller plasseres i nære og fjerne huller med færrest mulige slag. Man kan se det hele som en lek, en fornøyelse, men vil man drive det til noe, er det et spill som krever stor øvelse, konsentrasjon, krefter og store tekniske ferdigheter.

I 1744 ble den første golf-klubben stiftet i Edinburgh, og siden har sporten gått sin seiersgang verden over. I 1856 ble den første banen anlagt i Europa (Pau i Frankrike), i 1888 ble spillet introdusert i USA. I Norden ble Sverige det førende land hvor det i 1994 var 350 golfbaner, 50 bare i Skåne og i Bohuslän er det tolv 18-hullsbaner.

Grunnen til sportens popularitet er at den kan utøves av alle aldersgrupper og kombinerer spenning og friluftsliv, naturopplevelser og sosialt samvær på en fin måte. En sunn sport i en stresset verden.

Norge kom forholdsvis sent med. I 1924 ble Oslo Golfklubb stiftet, og samme år ble Bogstad-banen åpnet. Men virkelig fart i golfspillet i Norge ble det først etter 1945. I 1948 ble Norges Golf Forbund stiftet, og veksten har i de siste 10 år vært nærmest eksplosiv. I 1984 var det bare fem klubber tilsluttet forbundet. Ved årsskiftet 1993/94

var det 65 klubber. (Aftenposten 8/9-1994)

Sarpsborg kom tidlig med - allerede i 1927 ble Borregaard Golfklubb stiftet - Norges nest-eldste klubb. Utviklingen i denne klubben er karakteristisk for golfsportens utvikling i det hele. Golfporten var en dyr idrett og hadde lenge et klart overklassepreg. Borregaard Golfklubb var lenge forbeholdt en snever gruppe utvalgte blant Borregaards høyeste funksjonærer og deres venner. Det var en sport for folk med penger. I 1945 hadde Borregaard Golfklubb 30 medlemmer, i 1967 var tallet økt til 78. I 1980-årene eksploderte medlemstallet og var i 1993 kommet opp i ca. 800! Fra «snobbeidrett» til «folkeidrett» - Borregaard Golfklubb forteller den historien ganske usedvanlig klart. Og klubben har i senere år markert seg sterkt: Norges første mannlige profesjonelle golf-spiller, Per Haugrud, slo sine første famlende slag på Borregaards 9-hulls bane. I 1994 satte Haugrud Norge på det internasjonale Golf-kartet Ved å bli nr. 3 i den store internasjonale konkurransen «Scandinavian Masters» i Stockholm.

Golfbasillen raste i Sarpsborg-distriktet! Av dem som i 1970-årene var blitt smittet, var direktør Bjørn Iversen - og smitten bredte seg til hele familien. Bjørn Iversen fant ut at Golf var sporten for en stresset industrimann!

Sarpsborg Papp hadde i etterkrigsårene ekspandert sterkt. Lokalene i Olav Haraldssons gate var for trange. I 1975 sto det nye fabrikkanlegget på Løen i Skjeberg ferdig (divisjon kartong). I 1980-årene var «Pappen» igjen på jakt etter nye tomteområder for en ny display-fabrikk. Blikket ble igjen rettet mot Skjeberg, og Skjeberg kommune blunket lykkelig tilbake.

Sommeren 1985 møttes Bjørn Iversen og Skjebergs ordfører, John Karlsen i (Hamnes-kilen.) *Hornes-uka* Det ble en hyggelig sommerprat, men også en viktig samtale. Tomtespørsmålet ble drøftet, og ordføreren mente å kunne tilby tomt på Kampenes. Men Skjeberg kommune hadde egentlig egne planer med eiendommen Hevingen, som gikk ut på å selge den. Bjørn Iversen er av en slekt hvor det er kort vei fra tanke til handling, og det fornektet seg heller ikke denne gang: Iversen foreslo straks å anlegge en golfbane med internasjonale mål (18-hull) på Hevingen. Dermed var en ny ball begynt å rulle... og den rullet usedvanlig fort...

Men veien fram til den ferdige golfbanen var ikke helt enkel og bød på store overraskelser. Det manglet heller ikke på pessimistiske røster som mente det var umulig å bygge en golfbane i så ulendt terreng. I denne korte oversikt får vi prøve å finne en benvei gjennom et kronglete terreng og overlate mange detaljer til Skjebergs framtidige historieskrivere.

Skjeberg kommune var på offensiven i 1980-årene. Det gjaldt å få fart på kommunens økonomi og skaffe nye arbeidsplasser. Generalplanen opererte med ca. 300 nye arbeidsplasser i perioden 1983-1992.

Kommunen hadde planer i områdene mot Ise -langs riksvei 111. Veien dannet et skille mellom næringsarealer på vestsiden (Kampenæs) og bolig- og friluftssarealene på østsiden (Hevingen).

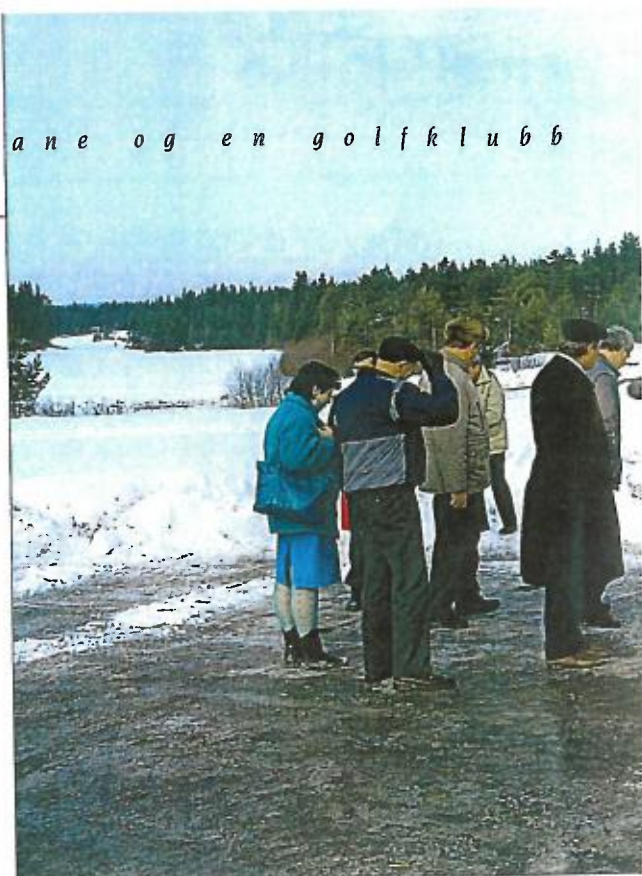
Fra 1960-årene hadde Skjeberg Tomteselskap A/S ervervet store arealer i disse områdene, bl.a. Hevingen som ble kjøpt i 1966. I årene som fulgte ble Isesjø etablert som drikkevannskilde, noe som begrenset utbyggingsmulighetene - jordvernet fikk en sterkere stilling, og området ble mer og mer tatt i bruk av friluftsfolket.

I begynnelsen av 1980-årene var Tomteselskapet havnet i et økonomisk uføre som det måtte ut av. Kommunestyret vedtok å kjøpe en del av selskapets eiendomsmasse, blant disse Hevingen som var blitt et lik i lasten for Tomteselskapet. Kommunen arbeidet nå etter en samlet plan: «Arbeid - Bolig - Fritid». Hevingen kom dermed inn i bildet, og kommunens tekniske sjef, Hermod Ludvigsen, fikk en sentral plass i det videre planleggingsarbeidet.

I oktober 1985 forelå en skisse for bruk av Hevingen:

- et boligområde for 78 eneboligtomter - ca. 100 mål, tomteprisene ville bli relativt høye - i gjennomsnitt ca. 200.000,-,
- en 18-hulls internasjonal golfbane - ca. 600 mål,
- et aktivitetsområde for utbygging av idrettshall, tennisbaner, klubblokaler-hotell - ca. 250 mål.
- til dette kom vei etc.

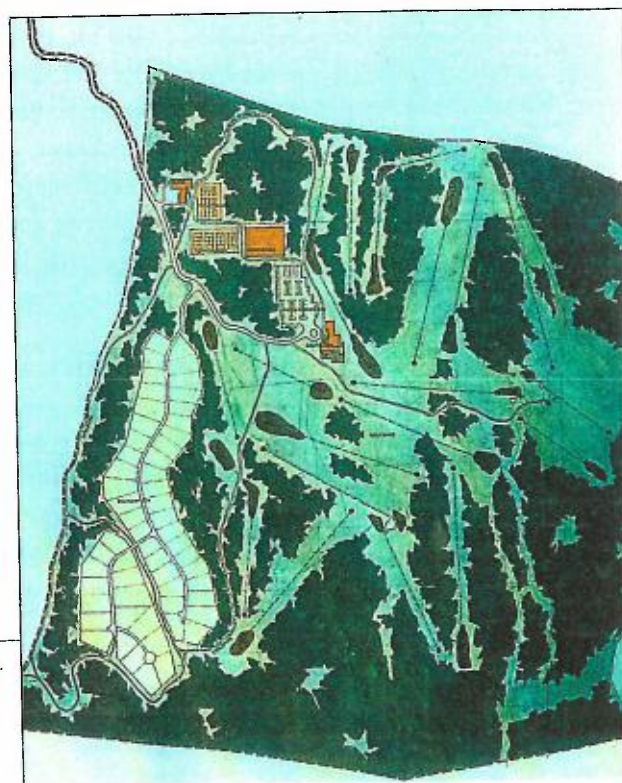
Golfbanen ville i tilfelle bli den fjerde 18-hulls bane i Norge. Det var en stor plan som krevde stor kapital, men tanken ble godt mottatt i Skjeberg formannskap. Planen ble betraktet som en in-

Skjeberg formannskap på befaring.

vestering i fremtiden. Det var sterk tro på at anlegget ville virke som en magnet og øke etableringslysten og dermed stimulere kommunens næringsliv. Reisingen av Sarpsborg Papps nye Display-fabrikk lovet godt og skapte optimisme i kommunen. Og Bjørn Iversen betonte sterkt at i fremtiden ville det bli viktig å ha gode friluftstilbud for å få tak i de dyktigste folkene.

Golfbane-prosjektet ble snart betraktet som drivkraften, «lokomotivet» i planen. I desember 1985 nedsatte formannskapet en styringsgruppe for å vurdere prosjektet nærmere. Denne gruppen besto av representanter fra Skjeberg kommune -

Første skisse til golfbane på Hevingen.

Styret besto av:

Hermod Ludvigsen - formann og daglig leder, styremedlemmer: John Hedin, Sigurd Harr, Bjørn Iversen og Karl-Erik Lindberg. Fra da av overtok Skjeberg Fritidspark A/S det videre arbeid med utbygging og finansiering av Hevingen-prosjektet.

Arbeidet bygde på følgende resonnement:

- planene skulle finansieres Ved salg av boligtomter. Det ble regnet med at tomtosalget ville innbringe 15,8 mill.
- den ferdige golfbanen skulle overføres vederlagsfritt til Skjeberg kommune,
- Skjeberg Golfklubb skulle være ansvarlig for driften av golfbanen,
- Skjeberg Fritidspark A/S skulle betale Tomteselskapet 4,2 mill for eiendommen (betalt 1. november 1987)

politikere og administrasjon, Skjeberg Tomteselskap, Østfold Idrettskrets og distriktets banker og næringsliv, og var følgende:

Ordfører, rådmann, John Hedin, Hermod Ludvigsen, Arne Rui, Karl-Erik Lindberg, Bjørn Iversen, Geir Andersen, Per Aabelvik, Kolbjørn Martinsen og Sigurd Harr.

Med økonomisk bistand fra næringsliv og kommune ble den svenske golfbanearkitekten Jan Cederholm engasjert til å utarbeide et forprosjekt for golfbanen.

30. januar 1986 ble Skjeberg Golfklubb stiftet. Interimstyret var: Bjørn Iversen, Bent Ramstad, Hermod Ludvigsen, Ole Naumann, Asbjørn Pettersen.

I april 1986 var en delegasjon med ordfører John Karlsen i spissen i Strømstad for å studere anlegg og drift av en golfbane. Strømstad Golfklubb hadde på den tiden ca. 600 medlemmer, og mange - ikke minst fra Sarpsborg-distriktet - var hyppige gjester på golfbanen der.

9. september 1986 ble - etter forslag fra styringsgruppen - Skjeberg Fritidspark A/S stiftet med en aksjekapital på 1.030.000,- kroner. Kommunen tegnet seg for 400.000,-, Skjeberg Golfklubb 100.000,- (gave fra Kredittkassen), Østfold Idrettskrets 100.000,-, Ole V. Raanaas 100.000,-. De øvrige aksjene fordelte seg på lokale bedrifter og enkeltpersoner.

Golfbane-prosjektet vakte oppsikt og ble omtalt både i hovedstadspressen og i svenske aviser (Strömstad). Men man skal heller ikke undre seg over at meget kritiske røster hevet seg. I en arbeiderparti-styrt kommune som Skjeberg var det noen som spurte: «var dette arbeiderparti-politikk?» Hvem har interesse av dette: «...er det handelsstanden, industriforeningen, bankene, Rotary med likesinnede...?» Erling Loraas (SV) stilte disse planer opp mot andre uløste kulturoppgaver, og når det gjaldt de høye tomteprisene, spurte Loraas om «ideen med å etablere en «Skjeberg-vestkant» i en arbeiderstyrt kommune var godt nok gjennomtenkt? «Er golfbane viktigere enn eldre senter? «spurte Arne Nordli (SV) og betegnet det nye boligstrøket som en ny «Holmenkollås». «Er Skjeberg Arbeiderparti i ferd med å selge sjela si?», ble det spurt, og en «38-åring» kom med følgende bønn:» Vær så snill, kom ned på jorda igjen, ordfører og Arbeiderparti, og la Iversen og banksjefer slå balløene sine et annet sted.»

Formann i Skjeberg Arbeiderparti, Egil Ekhaugen, innrømmet at prosjektet brøt med tradisjonell Arbeiderparti-tenkning, men «ser en framover, er prosjektet etter min mening riktig.»

I møte 13. november 1986 ble planene godkjent i Skjeberg kommunestyre (mot 3 stemmer).

Utbyggingsplanene fikk en start som ingen hadde tenkt seg muligheten av. Det er grunn til å minne om at på dette tidspunkt befant Norge seg i en periode da det hersket stor optimisme og investeringslysten var stor. Wenche og Ole V. Raanaas, Asker fant prosjektet interessant. Raanaas var en ressurssterk person og hadde hele sitt liv vært sportsinteressert. Han hadde gjennom årene dyrket forskjellige idretter, men var nå framfor alt golf-frelst. Han hadde lest om planene i Skjeberg og hadde truffet formann i Skjeberg Fritidspark, Hermod Ludvigsen. Raanaas tente øyeblikkelig: «...dette konseptet er noe av det riktige som har vært lagt fram på mange år... Dette må vi være med på...». Han ringte til Bjørn Iversen og ba om å få kjøpe aksjer i Fritidsparken. Noen dager senere kunne lokalpressen med store overskrifter bringe den virkelig sensasjonelle nyheten: sammen med sin kone, Wenche, kjøpte Raanaas hel tomtearealet for 10 millioner. M.a.o.: alle tomtene solgt under ett.

29. oktober 1986 ble kontrakten undertegnet. «En tung bær er tatt fra våre skuldre», jublet en glad og lettet ordfører som nå slapp å tenke mer på den kommunale garanti. Boligområdet var hjørnesteinen i Fritidsparkens økonomi, og nå ble plutselig kapital stilt til rådighet slik at utbygging av Hevingen kunne begynne - i første omgang golf-banen.

Ryddearbeidet var i full gang sommeren 1987.

Det var et stort og krevende Arbeid man sto foran - området skulle tjene mange formål. Og når det gjaldt bygging og utforming av en golfbane, sto man overfor mange problemer - det var et prosjekt med mange ukjente X-er og Y-er. Gode råd måtte innhentes, først og fremst fra det svenske golf forbundet. Den første ansatte var green-keeper Åke Mattsson - tidligere ansatt Ved Strömstad golfbane og med stor erfaring fra utbyggingen av denne banen. Sjef i det svenske Golf-forbundet, Rolf Lövgren, fulgte arbeidet på Hevingen med stor interesse og ga sine råd. Byggeleder under anleggsperioden var Lasse Holmen.

Byggekomiteen for golfbanen best av: Lasse T. Holmen (formann), Ole V. Raanaas, Bjørn Iversen, Karl-Erik Lindberg, Oddvar Nordli, Ragnar Skullerud. Hovedentreprenør var Jan Edvardsen.

Ved årsskiftet 1986/87 begynte ryddingen av området, og de første anleggsarbeidene tok til i februar 1987. Målet var at golfbanen skulle stå ferdig sommeren 1988. Værgudene gjorde seg spesielt vrang, en usedvanlig våt juni-måned gjorde arbeidet vanskelig og hindret bruk av tunge maskiner. Fremdriften ble noe forsinket. Terrenget var vanskelig, fjell måtte sprenges, jord flyttes og planeres, tusenvis av metre med vannledninger og dreneringsrør legges ned, gater, gang- og sykkelveier, tur- og løypenett opparbeides. Ole V. Raanaas skaffet seg bolig i Skjeberg og deltok i arbeidet. Han skaffet maskiner som vakte oppsikt, bl.a. et uhyre på 50 tonn som skulle male opp røtter, stubber og kvist når den åt seg framover på

Klubbens første formann, Bjørn Iversen med ordfører John Karlsen som stod for åpningen av banen 20. august 1988.

larveføtter. Ugunstige værforhold gjorde imidlertid at den aldri fikk vist sine krefter.

Sommeren 1988 ble Hevingen golfbane fullført, i en lengde på ca. 5600 meter, Østfolds første 18-hulls golfbane. Den ble betegnet som en av de fineste i landet, beliggende i usedvanlig vakre omgivelser.

Lørdag 20. august 1988 ble golfbanen overlevert fra Skjeberg Fritidspark A/S til Skjeberg Golfklubb som fra da av sto ansvarlig for framtidig utbedring, vedlikehold og drift av banen. Tre år var gått siden ideen ble tent. Ildsjeler hadde stått bak og skjøvet på, og planene hadde møtt stor velvilje

hos de politiske myndigheter i Skjeberg. Men alle var enige om at uten ekteparet Wenche og Ole V. Raanaas hadde det ikke vært noen golfbane på Hevingen på et så tidlig tidspunkt. Ekteparet la ikke bare 10 millioner kroner på bordet, men Raanaas viste under hele anleggsperioden stor generøsitet - «itt'no knussel». Og den store skinnende golfballen som i dag ønsker velkommen til golfbanen, er en gave fra ekteparet Raanaas.

Selv om golfbanen sto i sentrum og tiltrakk seg den store oppmerksomheten, sørget man for at området ellers ble utformet slik at det gir fine muligheter for sunt friluftsliv både sommer og vinter.

«Golfballen» som ønsker velkommen til Hevingen. Gave fra Wenche og Ole V. Raanaas.

Det regnskap som Skjeberg Fritidspark A/S leverte 1990, så i hovedtrekk slik ut:

Inntekter:

Aksjekapital	1.030.000,-	
Salg av boligfelt	10.000.000,-	
STUI-tilskudd, golf	1.400.000,-	
Andre inntekter (rente)	400.000,-	<u>12.830.000,-</u>

Utgifter:

Bygging av golfbane	7.315.000,-	
Bygging tur - løyper	800.000,-	
Kjøp av Hevingen	4.200.000,-	<u>12.315.000,-</u>

Etter den sommerlige prat mellom ordfører John Karlsen og direktør Bjørn Iversen ble det fart på utviklingens hjul. Allerede i november 1985 ble det holdt møte i Festiviteten for å utpeke en prosjektgruppe og drøfte omkostninger og finansiering av en golfbane på Hevingen. Gruppen besto av: Bjørn Iversen, formann, Bengt Ramstad, sekretær, Hermod Ludvigsen, Ole Naumann og Asbjørn Pettersen. 30. januar 1986 ble Skjeberg Golfklubb stiftet med Bjørn Iversen som første - og nærmest selvskrevene - formann. I begynnelsen av 1986 ble klubben godkjent av Norges Idrettsforbund (NIF). I april 1986 forelå første utkast til golfbane av den svenske arkitekten Jan Cederholm, og i mai 1986 ble baneprosjektet kostnadsberegnet til 5.553.000,- kroner. Sluttbeløpet ble det dobbelte - ca. 11 millioner kroner.

Høsten 1986 satte Skjeberg Fritidspark A/S arbeidet i gang, og to år senere - lørdag 20. august 1988 - ble golfbanen overlevert til Skjeberg Golfklubb som fra da av sto ansvarlig for videre utvikling, vedlikehold og drift av banen. Men banene er kommunens eiendom. På dette tidspunkt gjensto imidlertid mye arbeid før banen var ferdig. Lørdag 19. august 1989 ble banen åpnet for spill, men i full drift kom banen først i 1991.

Anlegging av banen bød på store utfordringer, og hvert hull har sin helt spesielle historie.

Når spillerne i fremtiden beveger seg rundt i golfbanelandskapet, er det lite som indikerer den anleggshistorie som befinner seg under spillernes golfsko.

Nedenfor følger en liten runde med detaljer fra byggingen av noe av hullene:

Hull 1: På venstre side av fairway, omtrent på 150 m, er det tatt ut masser i et område på ca. 30 x 30 m i en dybde av 3 m. Det er her fylt tilbake røtter fra bl.a. driving range.

Fra bygging av hull nr. 1

Hull 2: Dette området var svært myraktig. Fairway er grøftet som en idrettsbane med kort avstand mellom grøftene og Leca-kuler fylt opp nesten til overflaten. Over fairway 1 går det en stor betongkølvert, diameter 15, som fører vannet fra alle overliggende områder ut i et dreneringssystem som ender i Nipa (Glomma). Når denne kølverten er full (flom), er det laget et overløp til sedimentasjonsbasseng ved tee 2. Herfra går vannet eventuelt til sedimentasjonsbasseng mellom fairway 3 og 4 og videre ut i Isesjø. Overløpet er med dagens vegetasjonsdekke ikke i bruk, men var nødvendig i anleggsperioden.

Hull 3, 4, 5: Restene av steinmuren til den gamle låven på Hevingen ligger igjen mellom fairway 4 og tee 5. Muren etter det gamle bolighuset ligger til høyre for utslag 5, ca. 30 m mot sør. Rester av syrienen og lupinene rundt bolighuset kan sees den dag i dag.

Den restaurerte bygningen mellom green 4 og tee 5, er det tidligere hønsehuset på gården, og unngikk med nød å neppe å bli nedbrent under anleggsperioden. Fairway 1,2,3,4, halve 9, 10 og 18, utgjorde de gamle åkerarealene på gården. I alt var ca. 80 daa. dyrket før banebyggingen startet.

Hull 6: Er totalt endret i forhold til opprinnelig arkitektutkast. Dogleg ned mot Isesjø er endringen som gjorde hullet utrolig interessant og spennende.

Hull 7: Her er muligens den eneste green i verden som er sprengt rett inn i en fjellside. For å få jordlaget til å ligge på foregreen er det lagt ut armeringsmatten under. Disse er igjen forankret til fjellgrunn med nedborret kamstål.

Hull 8: Til dette hullet er det transportert ca. 850 dumperlass med løsmasse. Det aller meste av dette er kommet fra utbyggingen ved Autoform A/S på Hafslund, og var nødvendig for å kle fjellet.

Hull 9: På øvre halvdel av dette hullet, startet den første dugnaden for banebyggingen i januar 1987. Det ble ryddet kratt og kvist slik at leirmasse fra den senere dammen ved green 10 og 17 kunne deponeres. Tilstede på den første dugnaden var: Bjørn Iversen, Per Brevik, Bengt Ramstad, Asbjørn Holmen, Lasse Holmen og Hermod Ludvigsen. På hull 9, venstre side av fairway (rough) nordvest for

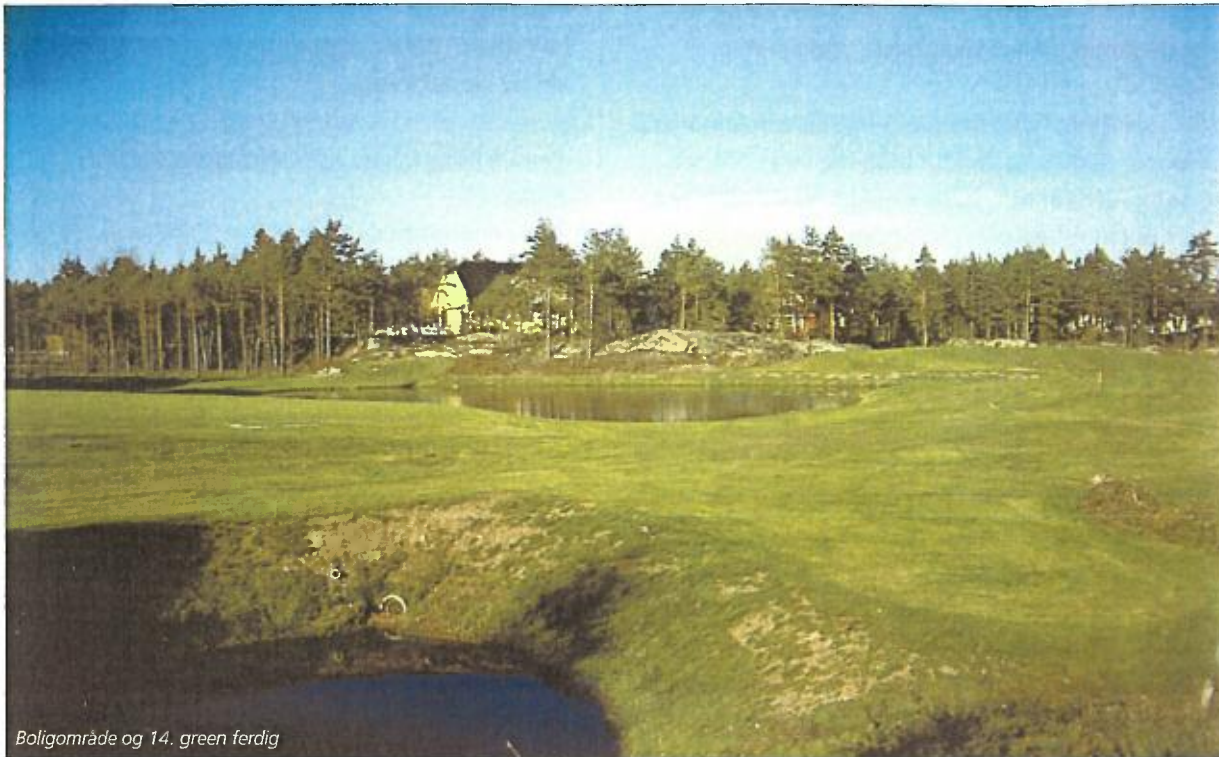
vei, ble det plantet ca. 800 planter med edelgran for fremtidig juletre salg. Dessverre forsvant formann Bjørn Iversen's golfball inn blant disse plan(t)ene. Etter dette var plantene historie..

Hull 10: Mellom hull 10 og 18 er det fylt ca. 300 dumperlass med fyllmasse (stein, røtter etc.) i et og 18: lite daldrag. Dette ser tilsynelatende slett ut i dag.

Hull 13: Har et større rotdepot ved begynnelse av fairway opp mot boligfeltet.

Hull 17: Omtrent midtveis på fairway, ble det sprengt ut ca. 3000 m³ fast fjell. Sprengmassene ble senere deponert på Kampenes industriområde.

Hull 18: Dammen nedenfor tee 11/18 ble, som alle andre dammene, gravd ut for å skaffe løsmasser. I tillegg fungerer denne som magasin for vanningsanlegget. Til denne dammen kommer alt drengvann fra hull 14, 15, deler av 17 og 18. I tillegg etterfylles bassenget fra Isesjø via pumpeledning fra pumpehus ved fairway 3.

Boligområde og 14. green ferdig

Hull 14: Banens desiderte vanskeligste hull å bygge. Dammen ved green 14 ble, som alle andre dammer, gravd for å skaffe løsmasser. I denne dammen var det kvikkleire, slik at to store grave-maskiner bokstavelig talt øste leirmasser ut av dammen og lot det renne nedover fairwayen. Massene ble imidlertid stabile og brukbare som underlagsmateriale etter et 1/2 år.

Hull 15: Er stukket av Gard Midtvåge, golfklubbens første pro. Dette hullet besto av fjell og furuskog som mange øvrige hull. Underlagsmassen her, stammer bl.a. fra utbyggingen av Sarpsborg Papp's utvidelse på Løen i Skjeberg.

Hull 16: Matjorda på hull 15 og 16, kommer fra Skjeberg Sports nåværende grusbane.

Driving I enden av range, er det et stort rotdepot. For å avhjelpe det alltid tilstedeværende problemet med manglende matjord, ble store deler av range'n flådd for matjord. Dette har ført til at den har en noe dårlig kvalitet i dag.

Flerbruk har vært et vesentlig moment ved utvikling av baneanlegget på Hevingen. Dette er synliggjort i Fritidsparkens statutter og var alltid framme i den politiske diskusjonen rundt anlegget. Som følge av dette, er det anlagt ca. 5 km gang/sykkelvei/turvei inne på området, med kobling mot gang/sykkelveinett til boligfeltene Fjelldal og Hevingen. Likeledes har Skjeberg og Omegn Jeger- og Fiskeforening, i samarbeid med Skjeberg Fritidspark og under ledelse av ildsjelen Kåre Harlem, anlagt fiskeplass med adkomstmuligheter for handikappede ved green 6.

Skjeberg Fritidspark A/S hadde stilt 7.315.000,- kroner til disposisjon for bygging av golfbanen. Beløp ut over det skulle dekkes av golfklubben. Da golfklubben overtok banen i 1988 var det allerede brukt 8.825.000,- kroner.

Golfklubben sto straks overfor store oppgaver. To bygninger var helt nødvendig. Allerede i januar/februar 1988 ble verkstedbygningen reist - et bygg på 220 kvadratmeter som skulle gi plass for alt det kostbare utstyr som en moderne golfbane trenger. Arbeidet ble utført av Fjøsssystemer A/S, Fåvang til en pris av 484.000,- kroner, finansiert ved et lån på 400.000,- kroner. Bjørn Iversen skaffet flere anleggsbrakker som ble til banens klubbhus og sto ferdig høsten 1989. Arkitekt Tom Romberg tegnet forslag til klubbhus - et flerbruks- hus for flere idretter med restaurant og kafeteria, kostnadsberegnet til ca. 2,5 millioner kroner. Dette ble altfor dyrt for klubben, og ved dugnadsinnsats og god støtte fra ressurssterke medlemmer ble klubbhuset reist uten nevneverdige innhogg i klubbens økonomi. (I 1992 fikk klubbhuset og området rundt en meget påkrevd ansiktsløftning)

Uforutsette og ubehagelige vansker inntraff. I begynnelsen av juli 1990 ødela et kraftig tordenvør vanningsanlegget, og det førte til en betydelig økonomisk ekstrabelastning for klubben. Lynavledere måtte monteres.

I styremøte 29. august 1988 la formannen fram en økonomisk oversikt som konkluderte med at klubben hadde et finansieringsbehov på 2.2 millioner kroner. For å komme over startvanskene

måtte klubbens medlemmer gjøre en stor ekstrainsats. «Bjørn Iversen sørger for oppsetting av delevegg og isolasjon av verksted ved hjelp av dugnad og billig faghjelp..... Carl W. Erichsen arrangerer kveldsdugnad på banens 18 hull i ukene framover», står det i møteprotokollen for 23. mars 1988. Opp til 120 var i sving på en dag. Arbeidet gikk med liv og lyst og bålrensing og pølser. Pensjonert politimann, Helge Olsen, gjorde en fremragende jobb som skytebas. Men tross energisk dugnadsinnsats i alle år: klubben måtte ha penger. Banen, bygningene, utstyr, maskiner slukte store beløp.

Pengekildene har i hovedsak vært disse:

- lån,
- sponsormidler,
- medlemskontingent og støtte fra flere av klubbens medlemmer.

Våren 1988 var de midlene Skjeberg Fritidspark stilte til disposisjon oppbrukt. Skulle banen fullføres til 18 hull, måtte Skjeberg Golfklubb selv skaffe kapital til det gjenstående.

I 1988 lånte klubben 3 millioner kroner i Norsk Kollektiv Pensjonskasse. Ole V. Raanaas stilte seg som garantist. Han var - som vanlig - raus, men fulgte også klubben med kritisk blick.

I 1989 fikk klubben et lån på 5.5 millioner kroner i Norgeskreditt til avløsning av lånet på 3 millioner. Avdrag og renter har vært en tung byrde for den nye klubben, og svingninger i rentesatsen har gjort budsjetteringen ekstra vanskelig. I 1992 hevet Norgeskreditt rentesatsen slik at renteutgiftene steg fra 680.000,- til 895.000,- kroner. For å dekke disse uforutsette utgiftene ble senior-medlemmene 1992 pålagt en ekstrakontingent på 500,- kroner.

Etter energisk arbeid lyktes det klubben å få sponsorer. Antall og beløp har svingt, men har i gjennomsnitt innbrakt ca. 300.000,- kroner pr. år. I 1994 var antall sponsorer 29 som i alt ga ca. 350.000,- kroner i reklameinntekter. Men selvfølgelig - det var medlemstallet som skulle skape klubben, og medlemsavgiften måtte i fremtiden bli fundamentet i klubbens økonomi.

Hos entusiastene var optimismen stor, og Bjørn Iversen spådde i 1989 at om noen år vill medlems-tallet nå opp mot 1000. Målsettingen var i følge årsmeldingen for 1987 å nå 960 medlemmer i 1992. Så lett gikk det ikke. Tilgangen på nye medlemmer har ikke alltid svart til de største forventningene, bl.a. fordi det omtrent på samme tid ble bygd golfbane i Onsøy, og det medførte en del medlemslekkasje til den nye konkurrenten. Det måtte arbeides - og lokkes - både muntlig og skriftlig. I september 1987 gikk klubben ut med brev til nceringslivet i distriktet for å gjøre Hevingen og golfsporten kjent:

«Skjeberg kommune ønsker at golf skal bli et aktivitets- og fritidstilbud til alle,» het det i brevet som var undertegnet av Ole Naumann.

Medlemstallet har utviklet seg slik:

<u>1986</u>	<u>1988</u>	<u>1991</u>	<u>1992</u>	<u>1993</u>	<u>1994</u>
46	300	530	660	700	815

1994 ble et godt år: 165 nye medlemmer. Det het i årsberetningen: «Golf er i skuddet, og omtale i presse og TV har i tillegg til golfskolene vært medvirkende årsaker til det store antall nye medlemmer.»

Prisen for medlemskap har beveget seg oppover i takt med prisutvikling og omkostninger: Innmeldingsavgift

	<u>1988</u>	<u>1990</u>	<u>1995</u>
Ektepar.	2000,-	3200,-	7000,-
Senior	1300,-	2000,-	4000,-
Junior (18-21 år)	200,-	500,-	1500,-
Junior (under 18 år)			750,-

Årskontingent

	<u>1988</u>	<u>1990</u>	<u>1995</u>
Ektepar			4000,-
Senior	200,-	1450,-	2650,-
Junior (18-21 år)	0,-	400,-	1300,-
Junior (under 18 år)			600,-

Både bygging og drift av et golfanlegg koster mye. Startfasen vil alltid være vanskelig. Skjeberg Golfklubb har altså hatt sine innkjøringsproblemer. Optimismen har fra og til vært for stor og erfaringen for liten. Det har ofte ført til en stor og ubehagelig sprik mellom budsjett og regnskapstall på

viktige poster. 1990 ble et kriseår: «Regnskap og budsjett viser en anstrengt økonomi, og utgiftene må holdes nede på et minimum,» heter det i møteprotokollen 26. september 1990. Inntektene sviktet med 540.000,- kroner (budsjett: 1.994.000,-, regnskap: 1.453.000,-).

Da krisen satte inn for alvor i 1990, viste Ole V. Raanaas igjen sin generøsitet på mange måter. Flere brev fra Raanaas i 1990 viser at han var oppriktig bekymret for klubbens økonomi og av og til også noe ergerlig over visse trekk i driften av klubben. Penger måtte spares, styret måtte slå retrett og skjøre utgiftene ned. Etter stram kjøring rettet økonomien seg opp igjen i 1992/93, og i 1993 gikk klubben igjen med et solid overskudd på ca. 640.000,- kroner. Regnskapet for 1994 viste at klubben har fortsatt i det samme sunne økonomiske sporet: restgjelden til Norgeskreditt var på 4.950.000,- kroner, inntektene beløp seg til ca. 2.900.000,- kroner, og driftene viste et overskudd på ca. 700.000,- kroner. Budsjettforslaget for 1994/95 regner med noenlunde samme gunstige utvikling.

Klubben var så heldig at den allerede i 1989 lyktes å få den profesjonelle golfspiller Gard Midtvåge som instruktør og trener. Midtvåge hadde utdannelse som profesjonell trener fra studier i USA. I 1992 overtok Per Aarum som trener.

Fra 1991 da banen sto helt ferdig - er det blitt arrangert en mengde mesterskap på klubb-, krets- og nasjonalt nivå. Klubben står nå klar til å ta imot store internasjonale turneringer.

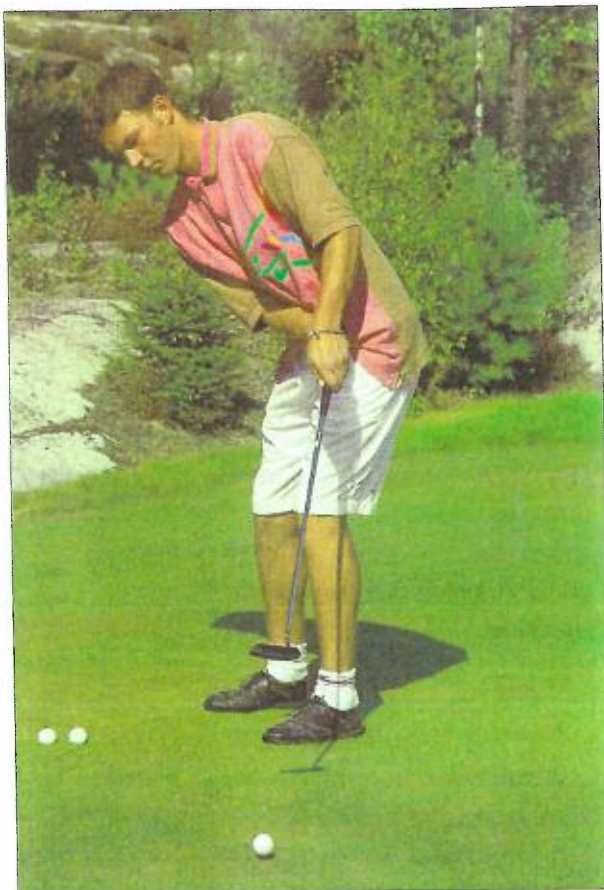
De største arrangement som klubben hittil har avviklet:

1991:	Junior Tour
1992:	Talent Cup, Senior Tour, Kretsmesterskap for Østfold
1993:	NM lag, Junior Tour, Senior Golf.
1994:	«Saga-skipet» (i samarbeid med Borregaard Gk), Junior Tour A

(I 1991 ble den første golfkrets i Norge stiftet: Østfold Golfkrets. Medlemmer er: Borregaard Gk, Drøbak Gk, Halden Gk, Indre Østfold Gk, Onsøy Gk, Skjeberg Gk).

Klubben er ung, og for å stimulere innsatsviljen blant klubbens medlemmer ga ekteparet Raanaasi 1990 sølvpokaler (evigvarende) til klubbmesterskap, damer og herrer senior.

Noen av klubbens medlemmer har utmerket

Thomas Hansen, Nordisk seniormester i 1993 og Norgesmester for senior i 1994

seg. Blant damene har junioren Line Berg oppnådd meget fine plasseringer og ble derfor belønnet med stipend fra NGF på 3000,- kroner i 1991. Thomas Hansen har særlig markert seg blant seniorspillerne. Han vant i 1993 Nordisk seniormesterskap individuelt, tok 3. plass i senior NM og deltok på Europa-laget. I 1994 ble Line Berg Norgesmester for juniorer og Thomas Hansen Norgesmester for seniorer. Fine plasseringer er også oppnådd av Christer Gavelstad og Tor Bøckmann. I lag-NM for damer i 1992 ble laget fra Skjeberg Golfklubb nr. 2 (Line Berg, Trine Iversen, Jane Jensen). Og ungsbogen vokser opp: talentfulle unge spillere som i kommende år vil plassere seg høyt på premielistene. § 1 i klubbens lover lyder: «Klubbens formål er ved samarbeid og kameratskap å fremme idrett i sunne former.» Det synes som om klubben har greid å leve opp til dette formålet. Golf-sporten er på landsbasis i sterk vekst, klubbens medlemstall kryper stadig oppover, startvanskene er overvunnet, økonomien stabilisert. Og Skjeberg Golfklubb har et meget solid grunnlag å bygge fremtiden på: kanskje Nordens vakreste golfbane-anlegg! Lasse Holmen som har fulgt utbyggingen av golfbanene fra første spadestikk, skriver: «Det er min bestemte oppfatning at Hevingen har alle forutsetninger for å bli en av de meste spennende og attraktive baner i landet.» (Årsrapport 1991)

Line Berg, Norgesmester for junior i 1994.

1986-87:	Bjørn Iversen Hermod Ludvigsen Bengt Ramstad Asbjørn Pettersen Styremedlemmer:	Formann Viseformann (ut av styret 1988. Herdis Fosvold inn) Sekretær Kasserer Karl-Erik Lindberg, Kolbjørn Nilsen, Herdis Fosvold, Bjørn Anton Nordahl.
1988:	Bjørn Iversen Herdis Fosvold Terje Gulla Arne Kirkerud Styremedlemmer:	Formann Viseformann Sekretær Kasserer Karl-ERIK Lindberg, Kolbjørn Nilsen, Bjørn Anton Nordahl.
1989:	Bjørn Iversen Kolbjørn Nielsen Svein Akselsen Roger Johansen Styremedlemmer:	Formann Viseformann Sekretær Kasserer Herdis Fosvold, Terje Gulla, Lasse Holmen, Bjørn Anton Nordahl.
1990:	Asbjørn Pettersen Christopher Karlsen Lotta Naumann Gøran Emilsen Styremedlemmer:	Formann Viseformann Sekretær Kasserer Eva Liljan, Lasse Holmen, Gro Gulla.
1991:	Asbjørn Pettersen Christopher Karlsen Lotta Naumann Gøran Emilsen Styremedlemmer:	Formann Viseformann Sekretær Kasserer Eva Liljan, Lasse Holmen, Gro Gulla.
1992:	Asbjørn Pettersen Christopher Karlsen Lotta Naumann Gøran Emilsen Styremedlemmer:	Formann Viseformann Sekretær Kasserer Arne Rui, Kåre-Bjørn Jensen, Torelill Bakke
1993:	Asbjørn Pettersen Trond Vestad Lotta Naumann Gøran Emilsen Styremedlemmer:	Formann Viseformann Sekretær Kasserer Arne Rui, Jan Arntzen, Dag Johansen, Olav Lund
1994:	Asbjørn Pettersen Olav Lund Gøran Emilsen Styremedlemmer:	Formann Viseformann Kasserer Jan Arntzen, Dag Johansen, Reidar Olsen, Thor Heier (Lotta Naumann ansatt som sekretær)
1995:	Olav Lund Bjørn Hansson Gøran Emilsen Styremedlemmer:	Formann Viseformann Kasserer Dag Johansen, Trond Løkke, Kjell Aasberg, Tor Heier

SKJEBERG GOLFKLUBB

H i s t o r i e n   o m   e n   g o l f b a n e   o g   e n   g o l f k l u b b

Bjørn Iversen var initiativtaker til klubben, leder for den første prosjektgruppe i 1985, formann i fire år. Med god grunn ble han utnevnt til klubbens første æresmedlem på årsmøtet i 1990. På samme årsmøte ble Wenche og Ole V. Raanaas tildelt livsvarig medlemskap i klubben. I 1991 ble Raanaas utnevnt til æresmedlem.

Forprosjekt: Jan Cederholm

(Forprosjektet ble senere vesentlig omarbeidet underveis av anleggskomiteen som besto av: Lasse Holmen, Bjørn Iversen, Hermod Ludvigsen og Ole V. Raanaas)

Hovedentreprenør: Jan Edvartsen

Ansatte:

Greenkeepere:

1986-1990: Åke Mattson
1990- Torgeir Odden
Runar Demmene

Trenere/instruktører:

1989-1992: Gard Midtvåge
1992- Per Aarum

Andre ansatte: Lotta Naumann, sekretær fra 1993 -

Materialet til dette jubileumsskrift er samlet, bearbeidet og utformet av Ivar Roset, Sarpsborg.

Klubbens formenn 1986-1996: Bjørn Iversen, Olav Lund og Asbjørn Pettersen.

JUBILEUMSTURNERING

Vi minner om «jubileumsturnering» med sosialt samvær 22. juni 1996.
Påmeldingsfrist 14. juni 1996

Foto: ...
...
...

F C

Skjeberg Golfklubb

Hevingen - 1740 Borgenhaugen - Tlf. 69 16 64 40
Pro/butikk: Tlf. 69 16 63 10